МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фармакогнозії та ботаніки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Порівняльна характеристика морфолого-діагностичних ознак плодів окремих представників родини *Apiaceae*»

Виконав: здобувач вищої освіти 5 курсу, групи 10801
напряму підготовки (спеціальності)
22 Охорона здоров'я 226 «Фармація, промислова фармація»
(шифр і назва напрямку підготовки)
Фармація
(назва освітньої програми)
Добровольська Юлія Михайлівна

Керівник: доктор фармацевтичних наук, професор
Карпюк Уляна Володимирівна
кандидат біологічних наук, доцент
Махиня Лариса Миколаївна

Рецензент: доктор філософії (PhD), асистент
Рафальська Ярослава Дмитрівна

Київ – 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ 3

ВСТУП 4

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СИСТЕМНОГО ОПИСУ ПЛОДІВ РОСЛИН РОДИНИ 7

1.1 Макроскопічний аналіз – як етап стандартизації ЛРС 7

1.2 Аналіз дисциплін ОПП 226 «Фармація, промислова фармація» на присутність представників родини Селерові в різних темах 7

1.3 Аналіз ринку ДД, що містять представників рослин родини Селерові 11

1.4 Аналіз ринку ЛЗ, що містять представників рослин родини Селерові……14

1.5 Аналіз літератури щодо наявності опису макроскопічних ознак плодів рослин родини Селерові……17

РОЗДІЛ 2. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МОРФОЛОГІЧНИХ ОЗНАК ОБРАНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ ПЛОДІВ РОСЛИН РОДИНИ СЕЛЕРОВІ……..…23

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ…….…..39

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….…….40

ДОДАТКИ……..….43

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДФУ – Державна Фармакопея України

ЛРС – лікарська рослинна сировина

ЛЗ – лікарський засіб

БАР – біологічно-активна речовина

ДД – дієтична добавка

ЛФ – лікарська форма

ЄДКІ – єдиний державний кваліфікаційний іспит

ОПП – освітньо-професійна програма

РС – рослинна сировина

ШКТ – шлунково-кишковий тракт

ВСТУП

Актуальність теми. Родина *Apiaceae* (Селерові, Окружкові, Зонтичні, Парасолькові) - ростуть у всьому світі, але найбільша їх кількість зосереджена в помірному поясі Євразії та Північної Америки. Серед Селерових є трав'янисті однорічники, дворічники та багаторічники.

Дисципліни фармацевтична ботаніка і фармакогнозія вивчають родину *Apiaceae* (Окружкові, Селерові, Зонтичні) в навчальних закладах фармацевтичного та медичного напрямків вже багато років. Сировина даної родини широко використовується в медицині, фармації, косметології та має монографії у Державній Фармакопеї України (ДФУ) [11].

Селерові – дуже цінні в господарському призначенні культури передусім через вміст ефірних олій. Серед них багато затребуваних овочевих, лікарських і декоративних рослин. Їх кількість налічує 1620 родів і 23600 видів [26].

У ботанічній термінології тривалий час вживали оригінальний український термін на позначення родини рослин Окружкові, але в 50-х роках XX століття він був замінений запозиченим з російської мови терміном Зонтичні.

Враховуючи широке застосування родини Селерові, відповідно є певні проблеми з ідентифікацією, тому що візуально плоди схожі між собою. Аналізуючи родину ми стикнулися з проблемою детального опису, маловідомістю родини. Плодами родини Селерові є вислоплідники, які за морфологічними ознаками схожі у різних видах рослин між собою. Відповідність схожих ознак викликає труднощі з ідентифікацією лікарської рослинної сировини (ЛРС). Макроскопічні ознаки є важливою частиною стандартизації ЛРС, а саме – її ідентифікації та тотожності. Помилкове визначення морфологічних ознак впливає на доброякісність лікарської рослинної сировини (ЛРС) та лікарських засобів (ЛЗ). Тому, враховуючи візуальну схожість, важливим є детальний опис плодів рослин представників родини Селерові, які широко використовуються у фармації та медицині.

Актуальність порівняльного дослідження морфологічних і анатомічних характеристик плодів цієї родини обумовлена декількома факторами:

1. Розбіжності у доступному нам літературному описі плодів рослин родини *Apiaceae*.

2. Наявність різноманітних груп біологічно-активних речовин (БАР), таких як ефірні олії, флавоноїди, кумарини, хромони, жирні олії, алкалоїди та інші. Відповідно до плодів рослин родини Селерові може потрапляти сировина, яка містить отруйні речовини (алкалоїди).

Предметами дослідження є: характеристика морфолого-діагностичних ознак плодів окремих представників родини *Apiaceae*.

Таким чином, актуальним є систематизація та порівняння морфологічних ознак плодів родини Селерові. **Метою** нашої роботи було проведення морфологічного аналізу плодів деяких представників родини Селерові.

Завдання:

- Обрати представників рослин родини *Apiaceae*, які входять до дисциплін фармакогнозія та фармацевтична ботаніка освітньо-професійної програми за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» та включені до ЄДКІ-1 та КРОК 2 (інтегрований тестовий іспит);
- Провести аналіз ринку ЛЗ та ДД на наявність в складі плодів представників родини Селерові;
- Провести аналіз літератури щодо наявного опису морфологічних ознак найбільш перспективних представників родини Селерові;
- Систематизувати та описати морфологічні ознаки плодів найбільш перспективних представників родини Селерові.

Об'єктом роботи є: плоди окремих представників родини *Apiaceae.*

Новизна та значення дослідження: вперше проведено обґрунтування необхідності проведення морфолого-діагностичних ознак плодів окремих представників родини Селерових. Отримані результати дослідження можуть бути використані при розробці лікарських засобів та дієтичних добавок.

Особистий внесок здобувача: дана робота є самостійним дослідженням автора, проведеного упродовж 2024 р. - 2025 р.

Апробація результатів дослідження: результати дослідження викладені в випускній кваліфікаційній роботі, доповідались та обговорювались на засіданнях кафедри фармакогнозії та ботаніки. Здобувач приймав участь у науково-практичній конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті доктора хімічних наук, професорки Ніни Павлівни Максютіної (до 100-річчя від дня народження), 28-29 січня 2025 року та у міжнародній науковій конференції VII «ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ: ТРАДИЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ» (Березоточа, 25 березня 2025 року).

Публікації: опубліковані тези доповіді на науково-практичній конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті доктора хімічних наук, професорки Ніни Павлівни Максютіної (до 100-річчя від дня народження) та на міжнародній науковій конференції VII «ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ: ТРАДИЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ» (Березоточа, 25 березня 2025 року).

1. Добровольська Ю. М. Обґрунтування необхідності системного опису морфологічних ознак плодів рослин родини *Apiaceae* / Ю. М. Добровольська, У. В. Карпюк // матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої пам'яті доктора хімічних наук, професорки Ніни Павлівни Максютіної (до 100-річчя від дня народження), 28-29 січня 2025 р. м. Київ / Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця, Фармацевт. ф-т; Київ: Паливода А. В., 2025. Т.1. – 108-110 с.
2. Добровольська Ю. М. Порівняння морфологічних ознак плодів окремих представників родини Селерові, що мають медичне значення / Ю. М. Добровольська, У. В. Карпюк, Л. М. Махиня // матеріали VII наук. конф. з міжнар. участю, «ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ: ТРАДИЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ», 25 березня 2025 р. Дослідна станція лікарських рослин ІАП НААН, вул. Покровська 16 А, с. Березоточа, Лубенський район, Полтавська область, 2025. 117-119 с.

Результати роботи увійшли до навчального посібника «Методичні рекомендації по визначенню плодів окремих представників родини Apiaceae», а Добровольска Ю.М. є співавтором наведеного посібника.

Структура і обсяг роботи: випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, з 2 розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, анотації. Загальний обсяг роботи – 57 сторінки машинописного тексту. Робота ілюстрована 4 таблицями, 4 рисунками та 4 додатками. Бібліографія нараховує 33 джерела.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВОКИ

1. У ході проведеного дослідження було здійснено комплексний аналіз морфологічних особливостей плодів представників родини Селерові (*Apiaceae*), що є важливим аспектом їх ідентифікації та стандартизації в фармацевтичній ботаніці, фармакогнозії та фармації.

2. На основі опрацьованих літературних джерел і систематизованих даних встановлено, що плоди цієї родини мають низку характерних морфологічних ознак, які можуть слугувати діагностичними критеріями для визначення їх видової належності.

3. Дослідження підтвердило, що найбільш значущими морфологічними параметрами для класифікації є форма, розміри, колір, структура поверхні, а також наявність реберець. Було визначено, що плоди родини Селерові можуть мати як гладку, так і борознисту поверхню, а їхнє забарвлення варіюється від світло-жовтого до темно-коричневого. Деякі види характеризуються чітко вираженими реберцями, що сприяє їхньому поширенню в природних умовах.

4. Систематизація отриманих даних дозволила створити узагальнену таблицю морфологічних характеристик, яка може бути використана для диференціації видів, що мають схожі ознаки. Це сприяє підвищенню точності ідентифікації рослинної сировини, що є важливим для контролю якості лікарських засобів.

5. Практичне значення проведеної роботи полягає у можливості використання отриманих результатів у фармацевтичній галузі для розробки фармакопейних стандартів, а також у фармацевтичній ботаніці для систематизації представників родини *Apiaceae*. Виконане дослідження підтвердило необхідність подальшого вивчення морфологічних особливостей плодів цієї родини для вдосконалення методів їхньої стандартизації та контролю якості лікарської рослинної сировини.

6. Отримані результати можуть бути корисними для подальшого дослідження класифікації, систематики та екологічних особливостей представників цієї родини рослин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Materiały do ćwiczeń z botaniki farmaceutycznej. Część I. Warszawa: Warszawski Uniwersytet Medyczny, 2024.
2. Materiały do ćwiczeń z botaniki farmaceutycznej. Część II. Warszawa: Warszawski Uniwersytet Medyczny, 2024.
3. Michalska Z. Botanika farmaceutyczna: suplement do skryptu „Materiały do ćwiczeń z botaniki farmaceutycznej" / під ред. D. Gajdzis-Kuls, A. Pietrosiuk. Warszawa: Warszawski Uniwersytet Medyczny, 2023/2024.
4. Pharmacognosy : textbook for higher school students / VS. Kyslychenko, L.V. Upyr, Ya. V. Dyakonova e.o. ; ed. by V.S. Kyslychenko.- Kharkiv: NUPh : Golden Pages, 2011. -- 552 p.; il. ISBN 978-966-615-385-5. ISBN 978-966-400-225-4.
5. PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА: матеріали V науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті доктора хімічних наук, професорки Ніни Павлівни Максютіної (до 100-річчя від дня народження) (Київ, 28-29 січня 2025 р.). Київ : Паливода А. В., 2025. Т.2. 302 с.
6. PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА: матеріали IV Науково-практичної конференції з міжнародною участю, до 20-річчя кафедри фармакогнозії та ботаніки Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, 20 лютого 2023 р.). – Карпологічний аналіз, як метод ідентифікації лікарської сировини представників родини *Apiaceae*. Київ, 2023. Т. 2. 285 с. ISBN 978-966-437-658-4.
7. Біленко В. Г., Якубенко Б. Є., Лікар Я. О., Лушпа В. І. Лікарські рослини: технологія вирощування та використання / За ред. Д-ра біол. Наук, проф. Б. Є. Якубенка – Ж.: Рута,2015 – 600 с.
8. Біологічно активні речовини лікарських рослин: навчальний посібник з фармакогнозії для студентів вищих фармацевтичних навчальних закладів і фармацевтичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації спеціальності 7.110201- фармація. – К. : Видавничо - поліграфічний центр "Київський університет", 2008. -352с. ISBN 978-966-439-072-6.

9. Ботаніка навчальний посібник / Є. О. Неведомська, І. М., Маруненко, І. Д. Омері — К.: «Центр учбової літератури», 2021. – 218 с. ISBN 978-617-673-134-4.

10. Введення у фітотерапію — аспекти фармакогнозії. Навчальний посібник / За загальною редакцією д. мед. н., проф. Гарник Т.П.—Київ: Видавничий дім «Вініченко», 2019 р.-244 с. ISBN 978-966-2622-34-8.

11. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Доповнення 1. Х. : Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2016. 360 с.

12. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Доповнення 2. Х. : Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2018. 336 с.

13. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Доповнення 3. Х. : Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2018. 416 с.

14. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Доповнення 4. Х. : Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2020. – 600 с.

15. Державна Фармакопея України / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Доповнення 5. Х. : Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2021. 424 с.

16. Державна Фармакопея України: в 3 т. / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Х. : Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. Т. 1. 1128 с.

17. Державна Фармакопея України: в 3 т. / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. Т. 2. 724 с.

18. Державна Фармакопея України: в 3 т. / ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2–ге вид. Х. : Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. Т. 3. 732 с.

19. Державний реєстр лікарських засобів України – електронний ресурс - http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument (дата звернення – 19.01.2025 р.)

20. Доля В.С., Книш Є.Г., Мозуль В.І. Мікроскопічний та мікрохімічний аналіз лікарської рослинної сировини – учбово-методичне видання. – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – 297с.

21. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / За ред. проф. В.М. Ковальова. – Харків: Прапор, вид-во НФАУ, 2000.-704 с.

22. Ковальов В. М., Марчишин С. М., Хворост та ін О. П. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини : навч. посіб. Тернопіль : Терноп. нац. мед. ун-т ім. І.Я. Горбачев., 2014. 264 с.

23. Ковальов В. М., Павлій О. І., Ісакова Т. І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин : підручник / ред. В. М. Ковальов. 2-ге вид. Харків : "МТК-кн.", 2004.

24. Компендіум – електронний ресурс - https://compendium.com.ua/uk/bad/ (дата звернення – 20.01.2025 р.)

25. Куценко Н.І., Сивоглаз Л.М., Деркач В.О., Сивоглаз В.В., Куценко О.М., Шевченко Т.Л. Каталог насіння культивованих видів і сортів лікарських рослин / Під редакцією директора ДСЛР ІА УАА В.В. Рак. – Київ: Фітосоціоцентр, 2008. – 32с.

26. Лікарські рослини: традиції та перспективи досліджень: матеріали VII Міжнародної наукової конференції (Березоточа, 25 березня 2025 року)/ДСЛР ІАП НААН. Київ: ТОВ «Центр поліграфії «КОМПРИНТ», 2025. 303 с. https://doi.org/10.5281/zenodo.15240422

27. Пономарів О. Повернення до національних засад в українській термінології / Олександр Пономарів // Вісник Нац. ун-ту «Львів. політ». Серія «Проблеми української термінології». – 2002. – № 453. – С. 14–16.

28. Робочі програми з фармакогнозії та фармацевтичної ботаніки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця – електронний ресурс - https://drive.google.com/drive/folders/1GKjak9el9mZduS6PYm61zso3dpvhQ7tQ (дата звернення - 25.02.2025 р.)

29. Сербін, А. Г. Фармацевтична ботаніка : підруч. для вузів / А. Г. Сербін, Л. М. Сіра, Т. О. Слободянюк ; за ред. : Л. М. Сірої. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 488 с.

30. Сіра Л. М. Фармацевтична ботаніка : підручник. Вінниця : НОВА КН., 2007. 488 с.

31. Фармакогнозія : базовий підруч. для студ. вищ. фармац. навч. закл. (фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін. ; за ред. В.С. Кисличенко. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. — 736 с. ; 16 с. кол. вкл. — (Національний підручник).

32. Фармакогнозія : підручник / І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова - 3-є вид., переробл. і допов. — К: ВСВ «Медицина”, 2018.— 504 с. ISBN 978-617-505-618-9.

33. Фотогербарій лікарських рослин = Photoherbarium of medicinal plants: навч. посібник для студентів вузів / Т. Н. Гонтова, А. Г. Сербін, В. П. Руденко та ін.; НФаУ: Золоті сторінки, 2017. - 240 с. - ISBN 978-966-615-528-6. ISBN 978-966-400-431-9.

SUMMARY

Dobrovolska Yulia

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF MORPHOLOGICAL AND DIAGNOSTIC FEATURES OF FRUITS OF INDIVIDUAL REPRESENTATIVES OF THE *APIACEAE* FAMILY.

Department of pharmacognosy and botany

Scientific supervisor: Prof. Karpiuk U.V., docent Makhynia L.M.

Keywords: *Apiaceae*, fruits, pharmacognosy, botany, macroscopical analysis.

Introduction. An analysis of literary sources was carried out. An analytical assessment was conducted, where a brief botanical description was given, the morphological characteristics of *Apiaceae* fruits were examined, their pharmacological properties were analyzed, and the prospects for their use in pharmaceutical practice were considered. Special attention was paid to the issues of standardization and identification of raw materials in accordance with pharmacopoeial requirements.

Materials and methods. The study involved the morphological analysis of fruits of the *Apiaceae* family using macroscopic method. The research also included comparative characteristics of selected species based on their external structure, surface features.

Results. The main morphological features of fruits of selected *Apiaceae* species were systematized, allowing their differentiation and further standardization. A set of diagnostic criteria for the identification of plant raw materials of this family was proposed.

Conclusions. Based on the conducted research, practical recommendations for quality control methods of *Apiaceae* fruits as medicinal plant raw materials were formulated. The obtained results can be applied in pharmacognosy, phytochemical research, and in the pharmaceutical industry for ensuring the quality of herbal medicinal products.

Додаток 1

Таблиця 1

Аналіз асортимент дієтичних добавок(ДД) [30]:

ЛР	Назва ДД	Склад ДД	Форма	Фармакотерапевтична група	Виробник
1	2	3	4	5	6
Аммі зубна	Літоклін №60	хвощу польового трави екстракт сухий - 100 мг споришу звичайного трави екстракт сухий - 100 мг брусниці звичайної листів екстракт сухий – 80 мг **аммі зубної плодів екстракт сухий - 60мг** марени красильної коренів екстракт сухий - 60 мг	Капсули 400 мг	Дієтичні добавки, що покращують функцію сечовивідної системи і з сечогінним ефектом	Фармацевтична Компанія Елемент Здоров'я
	Уроклін №60	причепи трави екстракт сухий - 100 мг кропиви дводомної коренів екстракт сухий - 100 мг золототисячника трави екстракт сухий - 80 мг толокнянки листя екстракт сухий - 80 мг **аммі зубної плодів екстракт сухий- 40 мг**	Капсули 400 мг	Дієтичні добавки, що покращують функцію сечовивідної системи і з сечогінним ефектом	Установа науково-дослідна КВАНТ М

Продовж. табл. 1.1

1	2	3	4	5	6
	Атероклін №60	Коренів зозулинця екстракт сухий - 80 мг чистотілу трави екстракт сухий - 80 мг насіння люцерни посівної екстракт сухий - 70 мг коренів бузка екстракт сухий - 70 мг бромелайн у вигляді сухого порошку - 50 мг **аммі зубної плодів екстракт сухий - 50 мг**	Капсули 400 мг	Дієтичні добавки, що сприяють нормалізації ліпідного обміну	Фармацевтична Компанія Елемент Здоров'я
Аніс звичайний	Олія ефірна Анісова №1	Отримують з подрібнених плодів (насіння) однорічної трав'янистої рослини Аніса звичайного – **Anisum vulgare Gaertn. або Pimpinella anisum** L. (сімейство селерових – Apiaceae).	Олія 5 мл, 10 мл	Ефірні олії, ароматерапія	Ароматика, ТОВ
Кмин звичайний	Кмину плоди пачка з внутрішн. пакетом №1	Кмину плоди	Плоди 50 г	Засоби, що застосовуються при функціональних розладах кишечнику	ЗАТ "Ліктрави"
	Фіточай «кмину плоди» №1	Кмину плоди	Плоди 50 г	Засоби, що застосовуються при функціональних розладах кишечнику.	Віола

Продовж. табл. 1.1

1	2	3	4	5	6
Кріп городний (запашний)	Кропу пахучого плоди фільтр-пакет №20	Кропу пахучого плоди	Плоди 3г	Антацидні, противиразкові і вітрогонні засоби	Віола
	Кропу пахучого плоди пачка з внутрішн. пакетом №1	Кропу пахучого плоди	Плоди 50 г, 100 г	Засоби для лікування кислотозалежних захворювань	ЗАТ "Ліктрави"
	Кропу пахучого плоди №1	Кропу пахучого плоди	Плоди 50 г	Дієтичні добавки, що підтримують моторно-евакуаторну функцію ШКТ	Ключі Здоров'я
	Кропу пахучого плоди №1	Кропу пахучого плоди	Плоди 50 г	Метеоризм запальні захворювання дихальних шляхів (бронхіти, трахеїти) - у складі комплексної терапії.	Екватор, ПП
	Фіточай кропу пахучого плоди №1	Кропу пахучого плоди	Плоди 50 г	Дієтичні добавки, що підтримують моторно-евакуаторну функцію ШКТ	Фітопродукт, НПЛ, ТОВ
	Фіточай «золота лінія здоров’я» «плоди кропу запашного»	Кропу пахучого плоди	Плоди 75 г	Дієтичні добавки, що підтримують моторно-евакуаторну функцію ШКТ	Фітосвіт ЛТД

Продовж. табл. 1.1

	Фіточай "Дитячий кропова водичка" №20	Кропу пахучого плоди	Плоди фільтр-пакет 1,5 г	Дієтичні добавки, що покращують процеси травлення та функціональний стан ШКТ	Ключі Здоров'я
Коріандр посівний	Фітосед №20	Глоду плоди — 30 мг, собачої кропиви трава — 60 мг, хмелю шишки — 60 мг, вівса плоди — 75 мг, меліси лікарської трава — 45 мг, **коріандру плоди — 15 мг,** буркуну трава — 15 мг.	Капсули	Снодійні та седативні препарати	Червона зірка
	Фітосед №1	Глоду плоди - 1 г; собачої кропиви трава - 2 г; хмелю шишки - 2 г; вівса плоди - 2,5 г; меліси лікарської трава - 1,5 г; **коріандру плоди - 0,5 г;** буркуну трава - 0,5 г;	Настоянка	Снодійні та седативні препарати.	Червона зірка
	Фітосед плюс №30	плоди глоду - 26,0 мг, трава кропиви собачої - 53,0 мг, шишки хмелю звичайного - 53,0 мг, плоди вівса посівного - 66,0 мг, трава меліси лікарської - 39,0 мг, **плоди коріандру - 13,0 мг**, трава буркуну лікарського - 13,0 мг, екстракт пасифлори - 37,0 мг.	Капсули 300 мг	Дієтичні добавки м'якої заспокійливої дії	Червона зірка
Фенхель звичайний	Фенхелю плоди №1	Фенхелю плоди	Плоди 50 г	Дієтичні добавки, що покращують процеси травлення та функціональний стан ШКТ	Віола
	Фенхель №20	Фенхелю плоди	Плоди фільтр-пакет 1,5г	Дієтичні добавки, що підтримують моторно-евакуаторну функцію ШКТ	ЗАТ "Ліктрави"

Продовж. табл. 1.1

	Фіточай Bebivita дитячий фенхелевий №20	Природньо висушені, просіяні плоди фенхелю.	Плоди	Чай для дітей	Bebivita GmbH
	Фіточай фенхелю плоди №52	Фенхелю плоди	Плоди 50 г	Дієтичні добавки, що підтримують моторно-евакуаторну функцію ШКТ	Фітопродукт, НПЛ, ТОВ
	Фіточай № 29 «фіто соня дитячий з фенхелем" №20	Фенхелю плоди	Плоди фільтр-пакет 1,5г	Дієтичні добавки, що підтримують моторно-евакуаторну функцію ШКТ	Ключі Здоров'я

Додаток 2

Таблиця 2

Аналіз асортименту лікарських засобів (ЛЗ) [23]:

Лікарська рослина (ЛР)	**Назва/форма випуску (лікарська форма)**	**Склад діючих речовин**	**Виробник**
Аммі зубна	Екстракт рідкий із лікарської рослинної сировини (ЛРС)	Екстракт рідкий (1:2,8) із лікарської рослинної сировини: плодів амі зубної, споришу трави, звіробою трави, хвоща польового трави (1:1,22:0,88:0,73) з вмістом суми флавоноїдів, у перерахуванні на рутин - не менше 1,58 мг/мл; суми хромонів, у перерахуванні на келін - не менше 0,90 мг/мл	Товариство з обмеженою відповідальністю "Фармацевтична компанія "Здоров'я", Україна
	Фітоліт	1 мл препарату містить екстракт рідкий з лікарської рослинної сировини: плодів амі зубної, споришу трави, звіробою трави, хвоща польового трави (1:1,22:0,88:0,73) (1:2,8) (екстрагент: етанол 70 %) з вмістом суми флавоноїдів у перерахуванні на рутин — не менше 1,58 мг/мл, суми хромонів у перерахуванні на келін — не менше 0,90 мг/мл	Товариство з обмеженою відповідальністю "Фармацевтична компанія "Здоров'я", Україна
Кмин звичайний	Іберогаст	100 мл крапель містять: екстракт зі свіжої рослини іберійки гіркої (екстрагент етанол 50 % (об/об)) (1:1,5-2,5) 15 мл; екстракти з висушених рослин (екстрагент етанол 30 % (об/об)): коренів дягелю (1:2,5-3,5) 10 мл; квітів ромашки (1:2-4) 20 мл; плодів кмину (1:2,5-3,5) 10 мл; плодів розторопші (1:2,5-3,5) 10 мл; листя меліси (1:2,5-3,5) 10 мл; листя м'яти перцевої (1:2,5-3,5) 5 мл; трави чистотілу (1:2,5-3,5) 10 мл; коренів солодки (1:2,5-3,5) 10 мл	Штайгервальд Арцнаймітельверк ГмбХ, Німеччина
	Кмину плоди	кмину плоди містять: не менше 25 мл/кг ефірної олії у перерахуванні на безводну сировину	ПрАТ "Ліктрави", Україна

Продовж. табл. 2.2

Кріп запашний	Кропу пахучого плоди (плоди по 50 г або по 100 г у пачках)	1 пачка містить: кропу пахучого плоди 50 г; 1 пачка містить: кропу пахучого плоди 100 г.	ПрАТ "Ліктрави", Україна
	Кропу пахучого плоди (плоди по 50 г у пачках з внутрішнім пакетом; по 3 г у фільтр-пакеті, по 20 фільтр-пакетів у пачці)	1 пачка містить кропу пахучого плоди – 50 г; 1 фільтр-пакет містить кропу пахучого плоди – 3 г	ПрАТ Фармацевтична фабрика "Віола", Україна
	Фітогастрол	1 г збору містить ромашки квіток 200 мг, м’яти перцевої листя 200 мг, кропу пахучого плодів 200 мг, лепехи кореневищ 200 мг, солодки коренів 200 мг.	ПрАТ "Ліктрави", Україна
	Бальзам ’’Вігор’’	100 мл розчину містять екстракту рідкого «Вігор» (1 : 1), отриманого із суміші лікарської рослинної сировини: кореневищ аїру тростинного – 0,325 г; листя бобівника трилистого – 0,065 г; трави деревію звичайного – 0,432 г; кори дуба звичайного – 0,0325 г; плодів кропу пахучого – 0,185 г; кореневищ з коренями левзеї сафлороподібної (великоголовника) – 0,03 г; квіток липи серцелистої – 0,3775 г; листя м’яти перцевої – 0,135 г; трави полину гіркого – 0,065 г (екстрагент: етанол 70 %), – 30 мл	ПрАТ "Біолік", Україна
	Екстракт Вігор	водно-спиртовий екстракт із суміші лікарської рослинної сировини: кореневища аїру звичайного, листя бобівника трилистого, трава деревію звичайного, кора дуба звичайного, плоди кропу запашного, кореневища з коренями левзеї сафлоровидної, квіти липи серцелистої, листя м'яти перцевої, трава полину гіркого; містить суми флавоноїдів не менше 0,03 %	ГАС Фамілія, с.р.о., Словацька Республіка

Продовж. табл. 2.2

	Вігор-санто	100 мл містять: водно-спиртового екстракту із суміші лікарської рослинної сировини (кореневищ лепехи звичайної – 0,072 г, листя бобівника трилистого – 0,014 г, кореневищ з коренями левзеї сафлороподібної (великоголовника) – 0,007 г, трави деревію звичайного – 0,097 г, трави полину гіркого – 0,014 г, листя м'яти перцевої – 0,030 г, квіток липи – 0,084 г, плодів кропу запашного – 0,041 г, кори дуба звичайного – 0,007 г) (екстрагент етанол 40 %) – 3 мл	Державне підприємство "Експериментальний завод медичних препаратів Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії Національної академії наук України", Україна
	Фітонефрол	1 г збору містить мучниці листя 400 мг, календули квіток 200 мг, кропу пахучого плодів 200 мг, елеутерококу колючого кореневищ з коренями 100 мг, м'яти перцевої листя 100 мг	ПрАТ "Ліктрави", Україна
Коріандр посівний	Коріандру плоди	коріандру плоди; ефірного масла не менше 0,3 % в перерахунку на суху сировину	ПрАТ "Ліктрави", Україна
	Кармінативум бебінос	1 г розчину (24 краплі) містить рідкі екстракти (1 : 1, етанол 50 %): гіркого фенхелю плоди 320 мг, коріандру плоди 200 мг, квіток ромашки 200 мг	Дентінокс Гесельшафт фармасьютіше препарати Ленк та Шуппан, Німеччина
	Флора	100 мл еліксиру містять екстракту рідкого з лікарської рослинної сировини (1:8,5; екстрагент: етанол 45 %, етанол 40 %): буркуну трави 59,3 мг; солодки коренів 22,7 мг; нагідок квіток 11,9 мг; розторопші плямистої плодів 16,5 мг; коріандру плодів 59,6 мг	Товариство з обмеженою відповідальністю "Фармацевтична компанія "Здоров'я", Україна
	Фітосед	100 мл препарату містять настойки з суміші лікарської рослинної сировини (1:10) (екстрагент – етанол 40 %): глоду плоди – 1 г; собачої кропиви трава – 2 г; хмелю шишки – 2 г; вівса плоди – 2,5 г; меліси лікарської трава – 1,5 г; коріандру плоди – 0,5 г; буркуну трава – 0,5 г	ПАТ "Хімфармзавод "Червона зірка", Україна

Продовж. табл. 2.2

	Жовчогінний збір №2	1 г збору містить: цмину піщаного квіток 0,4 г, деревію трави 0,2 г, м’яти перцевої листя 0,2 г, коріандру плодів 0,2 г	ПрАТ "Ліктрави", Україна
	Жовчогінний збір	110 г збору містять: цмину піщаного квітки — 40 г; бобівника трилистого листя — 30 г; м’яти перцевої листя —20 г; коріандру плодів —20 г	ПрАТ Фармацевтична фабрика "Віола", Україна
Морква дика	Уролесан	100 мл сиропу містять ялиці олії – 0,419 г, м’яти перцевої олії – 0,105 г, моркви дикої плодів екстракту рідкого (1:1) (екстрагент 96 % етанол) – 1,204 г, хмелю шишок екстракту рідкого (1:1) (екстрагент 96 % етанол) – 1,726 г, материнки трави екстракту рідкого (1:1) (екстрагент 96 % етанол) – 1,195 г	ПАТ "Галичфарм", Україна
	Моркви дикої плоди екстракт рідкий	моркви дикої плодів екстракт рідкий (1:1) (екстрагент 96 % етанол), що містить не менше 0,03 % флавоноїдів, у перерахуванні на гіперозид	ПАТ "Галичфарм", Україна
	Моркви дикої плодів і нагідок квітів екстракт густий	екстракт густий (48-52:1) отриманий із суміші екстракту рідкого Моркви дикої плодів і екстракту рідкого Нагідок квітів (1:5), (екстрагент етанол 70 %) з вмістом флавоноїдів в 1 г від 0,007 г до 0,050 г у перерахунку на гіперозид і суху речовину	ПАТ "Галичфарм", Україна
	Холелесан	1 капсула містить: моркви дикої плодів і нагідок квітів екстракту густого (7,75–13,4):1, отриманого із моркви дикої плодів та нагідок квітів, екстрагент етанол 70 %, в перерахунку на суху речовину – 60 мг; цмину піщаного квітів екстракту сухого (40:1), екстрагент етанол 50 % (об/об) – 50 мг; куркумін С3 комплексу, отриманого з куркуми довгої коренів (64–66):1, екстрагент етилацетат – 20 мг; куркуми довгої олії (турмеронової олії) – 5 мг; м’яти перцевої олії – 7,5 мг	ПАТ "Київмедпрепарат", Україна

Продовж. табл. 2.2

	Уролесан екстракт густий	субстанція містить екстракт густий, отриманий із суміші екстрактів рідких моркви дикої плодів (сировина : екстракт рідкий 1:1), материнки трави (сировина : екстракт рідкий 1:1), та хмелю шишок (сировина : екстракт рідкий 1:1) взятих у співвідношенні 1:1:1,44; співвідношення вихідного матеріалу до одержаного 18-20:1, екстрагент етанол 96 %; 1 г субстанції містить: флавоноїдів від 0,010 г до 0,025 г у перерахуванні на гіперозид і суху речовину	ПАТ "Галичфарм", Україна
	Уролесан	1 капсула містить уролесану екстракту густого отриманого з суміші екстрактів рідких з моркви дикої плодів(1:1), хмелю шишок (1:1), материнки трави (1:1) у співвідношенні 1/1,4/1, екстрагент – етанол 96 % об./об., в перерахуванні на 10 % вологу – 10,70 мг, олія м'яти перцевої – 7,46 мг, олія ялиці сибірської – 25,50 мг	ПАТ "Київмедпрепарат", Україна
	Урохолум	1 мл препарату містить водно-спиртовий екстракт (1:1) (екстрагент – етанол 40 %) із суміші: моркви дикої плодів 200 мг, ортосифону тичинкового листя 180 мг, споришу трави 150 мг, кукурудзи стовпчиків з приймочками 120 мг, бузини чорної квіток 100 мг, хвоща трави 100 мг, хмелю шишок 50 мг, берези бруньок 50 мг, звіробою трави 40 мг, м'яти листя 10 мг	ТОВ "ДКП "Фармацевтична фабрика", Україна
	Урохолум	1 капсула містить 50 мг урохолуму екстракту сухого, отриманого із водно-спиртового екстракту (1 : 1) (екстрагент — етанол 40 %) із суміші: моркви дикої плодів— 200 мг, ортосифону тичинкового листя— 180 мг, споришу трави— 150 мг, кукурудзи стовпчиків з приймочками— 120 мг, бузини чорної квіток— 100 мг, хвоща трави— 100 мг, хмелю шишок— 50 мг, берези бруньок — 50 мг, звіробою трави— 40 мг, м'яти листя 10 мг; 2 % мальтодекстрину	ТОВ "ДКП "Фармацевтична фабрика", Україна

Продовж. табл. 2.2

Фенхель звичайний	Фенхелю плоди	1 пачка містить фенхелю плодів 50 г	ПрАТ "Ліктрави", Україна
	А-дістон	1 флакон крапель містить настойки з лікарської рослинної сировини (1:10): глоду плодів, собачої кропиви трави, валеріани коренів, фенхелю плодів, м’яти листя, арніки квіток (екстрагент – етанол 70 %) – 30 мл або 50 мл	ПрАТ "Біолік", Україна
	Кармінативум бебінос	1 г розчину (24 краплі) містить рідкі екстракти (1 : 1, етанол 50 %): гіркого фенхелю плоди 320 мг, коріандру плоди 200 мг, квіток ромашки 200 мг	Дентінокс Гесельшафт фармасьютіше препарати Ленк та Шуппан, Німеччина
	Апетистим	100 г сиропу містить складний рідкий екстракт (1:2) з: трави деревію, трави шандри звичайної, листя меліси, плодів фенхелю (3/2/3/2), екстрагент — вода очищена — 15,0 г	Вроцлавське підприємство лікарських трав "ГЕРБАПОЛЬ" АТ, Польща

Сертифікат конференції PLANTA +

Сертифікат конференції «Лікарські рослини: традиції та перспективи досліджень»

СЕРТИФІКАТ

ЗАСВІДЧУЄ, ЩО

Добровольська Юлія Михайлівна

БРАВ(ЛА) УЧАСТЬ У VII МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
"ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ: ТРАДИЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ"
СЕРТИФІКАТ ПІДТВЕРДЖУЄ УЧАСТЬ У ЗАХОДІ ТРИВАЛІСТЮ 1 ДЕНЬ

25 березня 2025 року

С. БЕРЕЗОТОЧА ПОЛТАВСЬКА ОБЛ.
УКРАЇНА

В.О. ДИРЕКТОРА ДОСЛІДНОЇ
СТАНЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ
РОСЛИН ІАП НААН
К.С.-Г.Н.

Україна * Полтавська область * с. Березоточа * Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України ідентифікаційний код 00482312

О.В. УСТИМЕНКО